

Dve važni konferenci v pomoč rudarjem

Na teh konferencah bodo zastopniki delavskih strokovnih organizacij, britskih podpornih društev in kulturnih organizacij.

Pittsburgh, Pa. — Podpora za rudarje je treba organizirati in prav zanesljivo ne bodo trumirali premogovniški podjetniki in njih podporniki, žegnani in neznani. Zbrati je treba vse delavske organizacije v eno centralo, pa bodo podjetniki se prepirali, da njih nakane ne morejo uspeti, da je njih trud zaman za porušenje rudarske organizacije. Delavci če se združijo so nepremagljivi velikan. Res je, da delavci ne razpolagajo z milijoni, ampak delavski centi tudi nekaj štejejo, ako so združeni.

Za to je bila zelo pametna misel, da se bodeta v nedeljo dne 11. decembra t. l. obdržavali dve konferenci, ki se bodeta pečali z organiziranjem uspešne podpore za rudarje, ki so izprti in stavke v Pennsylvaniji in Ohiju.

Ena konferenca se bo državala v Pittsburghu, Pa. v Walton Halli, 220 Stanwix Street, druga pa v Youngstownu, O. v Building Laborers Halli, 319 West Federal Street.

Obe konferenci pričneta ob dveh popoldne in na obe pridejo zastopniki delavskih strokovnih, podpornih in kulturnih organizacij. Na konferenci pridejo delegatje, ki bodo zastopali delavske organizacije, ki rešujejo delavsko.

Delavstvo je pričelo razumeti, da gre v tej stvari ne samo proti rudarjem, ampak proti vsemu ameriškem delavstvu. Ako se kapitalistom, ki so organizirani v raznih "openšparakih" organizacijah, posreči steti rudarske organizacije, tedaj pride splošno znižanje mezd. Trpeli pa ne bodo le organizirani delavci, ampak veliko več bodo trpeli neorganizirani delavci, ki se ne morejo vpreti kapitalistični ofenzivi zaradi tega, ker niso organizirani.

Če pa naklep "openšparjev" spodleti, tedaj ne pojdejo mezd doli, kajti openšparji se bodo premislili, preden začno še enkrat tako velik boj, od katerega ne morejo drugega pričakovati kot poraz. Zmaga rudarjev bo imela velik moralni vpliv na vse neorganizirane delavce. Dala jim bo pogum, da se organizirajo, ker bodo videli, da je v organizaciji moč.

Za to pa delavci vsi v vrste organizirani in neorganizirani. Geslo mora biti: moralna in zmotna podpora rudarjem, dokler v tem konfliktu, ki so ga svojevoljno izvali premogovni podjetniki z namenom, da porušijo rudarske organizacije, da laglje openšparji prično s splošno ofenzivo za znižanje delavske mezd, ne zmagajo rudarji.

Delavske zaveze
proti vojni v Angliji

128,770 delavcev podpisalo zavezo, da ne pojdejo nikdar več v vojno.

London, 9. dec. — Arthur Ponsonby, delavski poslanec v parlamentu, je večer predložil ministrskemu predsedniku Baldwinu "mirovno pismo," katerega je podpisalo 128,770 delavcev širom Anglije. Pismo se glasi:

"Mi podpisani smo prepričani, da se valj spori med državami lahko poravnajo s diplomatskim pogajanjem ali mednarodnim razsodilcem. Zato se tem potom slovesno zavezujemo, da ne sprejememo vojaške službe, niti ne bomo podpirali vlade na noben način, ako se vlada ne kdaj posluži orožja za poravnaje spora s drugo vlado."

Uspeh socialistov v svobodnem mestu Danzigu

Dobili so skoraj še enkrat toliko glasov, kot pred dvema letoma. — Nacionalistične frize buržoazije niso vleklo.

Zeneva, Švica. (I. I.) — Pri zadnjih volitvah v svobodnem mestu Danzigu so socialisti dosegli lepe uspehe, dasiravno so šle buržoazne stranke proti njim v volilni boj z obrekovanjem in natolcevanjem.

Nemška narodna stranka je skozi šest let vladala kot najmočnejša stranka. Pri zadnjih volitvah je obrekovala socialiste, da delajo v dogovoru s poljsko vlado, Nemški nacionalisti so pričakovali velik uspeh od takega obrekovanja, kajti v Danzigu je 95 odstotkov prebivalcev nemške narodnosti in samo pet poljake.

Socialisti so tem lažem postavili svoj jasen in odločen program. 1. Gospodarski sporazum s Poljsko. 2. Modificiranje ustave. Senat svobodnega mesta obstoji iz 22 članov. Med temi je osem senatorjev, ki vlečejo plačo in so deležni penzije. Socialisti zahtevajo, da naj senat šteje samo sedem članov in ti naj bodo odgovorni parlamentu. 3. Uvedejo naj se zakoni proti profitarstvu in neopravičenemu povišanju stanarine. Vlade stranke so hotele pred volitvami povišati stanarina na 180 odstotkov. Socialistična obstrukcija je pa njih nakano preprečila v parlamentu. 4. Reforma civilne službe. Svobodno mesto šteje 300,000 prebivalcev, uradnikov pa je 9,600, kar povečuje davčno breme.

Ko so se vršila volitve so socialisti prejeli 61,588 glasov. Pribrili so 42 mandatov, ali 12 več, kot so jih dobili leta 1923. Nemška nacionalna stranka je pa izgubila osem mandatov. Komunisti so izgubili tri mandate, nemška ljudska stranka pa pet. Socialisti so lahko zadovoljni s tem uspehom, ker pokazuje, da volilci prihajajo k zavesti.

Žrtve mraza

Chicago. — Ničelaki in podničelski mraz, ki ga je prinesel oster severni veter po vsem severnem in srednjem zapadu Amerike zadnje dni, je povzročil smrt 34 oseb, veliko trpljenja in milijone dolarjev škode.

V Chicagu je zmrznilo in deloma zgorelo sedem oseb, tri pa v ostalih krajih Illinoisa. V šestih urah je bilo v Chicagu 75 požarov valed preveč zakurjenih peči. Temperatura je dosegla pet pod ničlo. — V Wisconsinu so trije mrtvi. Deset pod ničlo. Sneženi zameti prekinili železniški promet in vlaki so imeli dolge zamude. — V Michiganu 18 pod ničlo. Promet na jezerih ustavljen. Dve ladji nasledili na pesek. — Indiana: ena oseba mrtva, mnogo požarov in zamuda vlakov. — Minnesota: dva mrtva, 20 pod ničlo. Šole zaprte. — South Dakota: promet paraliziran in šole zaprte. — Iowa: štiri mrtvi. — Montana: eden mrtvev. 53 pod ničlo. — Kansas: trije mrtvi. — Manitoba, Kanada: osem mrtvih.

Bivši pridigar prijet radi uboja.

Clinton, Ia., 9. dec. — Bivši clintonski župnik in butler E. W. Voelpel, predsednik Clinton Bottling kompanije, je bil v četrti prijet in pridržan za poroto radi smrti Elle P. Daniels s Seymourja, Wis., ki je bila ubita v avtomobilski nesreči pretečeni terek.

Voelpel je bil prijet pred mestno sodišče pod obtožbo umora in ker je vozil svoj avtomobil v pijanem stanju. Voelpel je pod varščino \$8,500.

Viofa Ladehoff, ki se je vozila z njim, je tudi obtožena radi pijanosti.

11 rudarjev ubitih.

Madrid, Špansko, 9. dec. — Enajst rudarjev je bilo 7. t. m. na mestu ubitih in štirje drugih je težko ranjenih, ko se je pripletala eksplozija v Oviada rudniku. Pogreba se tudi več drugih rudarjev, ki so bili v rovu ob času eksplozije.

KRVNE ŽRTVE PRODUKCIJE ANTRACITA

Zopet štiril rudarji smrtno onesrečeni v enem samem dnevu. — In kljub temu ni slišati klica od morodajne strani po boljših varnostnih napravah.

Mahanoy City, Pa. — Slišati je bil zvonec ambulančnega voza in prestrašena čena rudarjev so hiteali na ulico in vpraševali kričim: "Kaj pa se je zgodilo?" Otroci so se abrali okoli aivega voza in gledali, kako rešni mošje vlečejo nosilnico s voza. Na nosilnici je ležalo mrtvo truplo rudarja Harry Budana, pokritega s odejo. Harry Budan je bil ubit v premogovništvu št. 7 Park Place tisto jutro. Premogovnik je lastnina Lehigh Valley Coal & Navigation kompanije.

Naboj se je prežgoda; razstrelil kot je podkopal stebel. Kdo naj razume, kaj teh par besed pomeni za njegovo vdovo in otroke.

Ravnosti na je bil ubit 31-letni rudar Lloyd Bowers in Trevertona valed eksplozije plina v hodniku premogovnika Susquehanna Collieries kompanije. Nihče ni bil s Bowersom in nihče ne mora povedati, kako se je nesreča dogodila. Pok eksplozije je privabil druge rudarje, da so šli gledat, kaj se je zgodilo. In ko so prišli na mesto eksplozije so našli Bowersa mrtvega.

Tisti dan je škilovje, ki se je vtrgalo od stropa ubilo dva rudarja v premogovniku v Scrantonu. Bile so štiri smrtne nesreče v enem dnevu. Koliko je pa bilo poškodovanih še drugih "udarjev, ki so dobili manjše škodbe? Ako bi bile še te številke znane, tedaj bi javnost vedela, kakšno ceno plačujejo rudarji pri proizvodnji premoga, od katere imajo podjetniki velik profit, rudarji pa trpljenje in tveganje svojega zdravja in življenja.

**ALI SE GRŠKI POSLANIK
POTEKNE ZA UBITEGA
RUDARJA?**

Narodni svet za obrambo tujezemskih delavcev je obvestil grškega poslanika o nasilni smrti grškega rudarja v Coloradu.

New York, N. Y. — Nick Spanudakia, eden izmed ubitih rudarjev pri streljanju na "rudarje pri premogovniku Columbine v Coloradu, je bil grški državljani. Narodni svet za zaščito tujezemcev, je obvestil grškega poslanika v Washingtonu o smrti tega rudarja in priporočal preiskavo.

Narodni svet navaja v svojem priporočilu, da so bili rudarji neoboroženi in da je vlada države Colorado izpostavljena obtožbi, da je žrtvovala življenja delavcev, da pospeši interese podjetnikov v industrijskem sporu. Temu dodaja, da se obrača na grškega poslanika, da preišče vzroke, ki so povzročili smrt Nick Spanudakia, da se dožene, ako niso okoliščine, ki so povzročile njegovo smrt, kršile pravice grških državljanov, ki bivajo v Združenih državah.

Spanudakia in še pet njegovih tovarišev so ustrelili izredni državni policaji, ki so bili odrejeni v stavkovni distrikt.

Stalna osl zma- govalce v Moskvi

Kongres stranke zaključen s popolnim skrušenjem opozicije.

Moskva, 9. dec. — Petnajsti kongres ruske komunistične stranke je bil večer zaključen in snoci je radio moskovske oddajne postaje naznanili, da je bil program, ki ga je predložil Josip Stalin, sprejet na cel črti.

Program se v jedru glasi, da mora Sovjetska unija živeti v mirnih odnosih z vsem svetom in posvetiti vse svoje sile notranji rekonstrukciji in svrhu, da se zgradi socialistična družba, ki naj bo delavstvu drugih dežel za vzgled, da tudi ono ustanovi sovjetake vlade.

To pomeni, da je Trockijeva opozicija s svojim programom "permanente revolucije" podlegla na vsi črti. Opozicija, ki ni imela niti enega delegata na kongresu, je ostala po tem zborovanju popolnoma skrušena. Sprejeta je bila resolucija, ki nalaga centralnemu odboru stranke, da ne sprejme takih starih voditeljev in revolucijonarjev nazaj v stranko drugače, kakor če preličejo vse svoje zmoze in se podvržejo disciplini.

Ta kongres je bil zanimiv radi tega, ker na njem ni bilo slišati ognjeviti govov pri davetovni revoluciji in s pozivi na proletarijat drugih dežel za direktno revolucionarno akcijo. Tretja internacionala je bila jako malo omenjena. Namesto tega je kongres razpravljao o notranjih zadevah Sovjetske unije. Kongres je sprejel resolucijo, ki priporoča vladi, naj driti unijo oboroženo, dokler se kapitalistične dežele oborožene, mora pa stopiti v tesnejše zveze z zunanjimi vladiami z namenom, da prepreči vsako eventualno nevarnost vojne. Druga resolucija priznava, da je ruski kmet v zelo slabem položaju, zato mora vlada začeti energično kampanjo, da založi kmete s potrebščinami, poveča produktivnost industriji, obdrži monopolizirane trgovine in skuša dobiti čimveč posojil za koncesije.

**Mraz odkril veliko
brezposlice v Chicagu**

Chicago. — Zadnji val mraza je šele pokazal, koliko je revežev v Chicagu in brezposlice je glavni vzrok bede. L. R. Benston, odbornik Ameriške legije, poroča, da je preko 2000 članov legije brez dela. Zastonj "trempajo" bivši vojaki od tovarne do tovarne, od delavnice do delavnice in od pisarne do pisarne za oddajanje dela dan za dnevom. Odgovorni uradniki pravijo, da je to zimo več delavcev brez dela v Chicagu kot katere drugo izza vojne. Več kot 500 družin je v četrtki prosilo okrajni pomožni urad za pomoč. Prošnja se je glasila, da so peči mrtve v njihovih stanovanjih, ker ni premoga. Pred jedilnicami Salvation Army in raznih drugih dobrotelnih zavodov so v četrtki in petek zjutraj stali dolge vrste revne oblečenih moških, ki so čakali na brezplačno skodelico umazane čorbe, kateri pravijo kava.

Taka je Coolidgeva prosperiteta.

Sahalski agent kriv umora prve vrste.

Hagerstown, Md., 9. dec. — Porota je pronašla Reginald E. Waltersa, prohihičnega agenta, krivega umora prve vrste. Izrek porote je bil proglašen danes zjutraj.

Walters je bil obtožen, da je v mesecu juliju t. l. umoril svojega načelnika Hunter R. Stoierja na samotni cesti, blizu Boonsboro, Md. Obsojda se bo najbrž glasila na smrtno ječo.

Tri osebe zgoarele.

Oklmulgee, Okla., 9. dec. — Tri osebe so zgoarele in ena je bila teko opočena v ognju, ki je v sredo uničil farmako poslopje J. T. Hurta v bližini tega mesta.

Green pisal venezuelski žolti delavski organizaciji

V plamu se Green norčuje iz žolte organizacije, da je potrebovala štiri mesece za spoznanje napake.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Panameriške delavske federacije in obenem predsednik Ameriške delavske federacije je pisal tirkovani Venezuelski delavski federaciji, žolti delavski organizaciji, ki jo venezuelski diktator Gomez trpi, da lahko reče, da je v Venezueli tudi delavska organizacija. V tem plamu je odgovarjal na pritožbo, ki mu jo je poslala žolta delavska organizacija. Ta žolta organizacija se je pritoževala zaradi priznanja delegatov Venezuelske delavske unije na minolem panameriškem delavskem zborovanju v Washingtonu, češ, da da delegatje te organizacije večinoma žive v Združenih državah.

Green se v svojem odgovoru čudi, da je Gomezovi žolti delavski organizaciji vzelo štiri mesece, da je spoznala, da je Gomez napravil pomoto, ker ni dovolil delegatom iz Venezuele odpotovati na zborovanje v Washington. Green pravi, da bi bil zelo zadovoljen, ako bi bila to resnica, kar mu poroča žolta organizacija, da so se delavci organizirali v Venezuelski delavski federaciji in da vživajo pravo svobodo zborovanja, govora in tiska, da se smejo organizirati po njih volji v dobrobit delavstva.

Pisnu je priložil kopijo, v kateri je Gomez obdolžen, da je odvzel delavcem združevalno in zborovalno svobodo in potlačil delavsko organizacijo.

Green daje priporočila, da je Panameriška delavska federacija pri volji storiti vse, kar je potrebno, da pride med delavci in venezuelsko vlado do boljše ga sporazumevanja.

Gomez in žolta delavska organizacija ne bodeta vesela Greenovega odgovora.

**NOGOVIČARSKI DELAVCI V
NOVI ANGLIJI ZRELI
ZA STAVKO.**

Zaradi 10-odstotnega znižanja mezd vlada med nogavičarskimi delavci splošna nezadovoljnost.

Gloucester, Mass. — Odkar je Ipswich Hosiery kompanija znižala mezd za deset odstotkov, je nastala med delavci nezadovoljnost tako splošna, da je stavka neodvratljiva. Medza delavcev, ki pletejo modne nogavice, je vija od onih, ki pletejo navadne nogavice, a vseeno je nižja od 20 do 50 odstotkov kot delavcev, ki delajo v tovarnah, v katerih je priznana unija.

Sedem in devetdeset odstotkov delavcev, ki izdelujejo modne nogavice je odglasovalo za stavko. Tako poroča William Smith, tajnik unije, ki je obetnem posavaril kampanjo, da je njena taktika slaba in brezobzirna.

Delavci, ki izdelujejo navadne nogavice v Ipswichovi tovarni zaslužijo le po \$16 na teden. Tako je bilo pred znižanjem mezd. Zdaj zaslužijo povprečno le po \$14.40 na teden. Ti delavci niso organizirani tudi v drugih tovarnah. To je vzrok, da je njih mezd še nižja kot nogavičarjev, ki pletejo modne nogavice.

Tri osebe zgoarele.

Oklmulgee, Okla., 9. dec. — Tri osebe so zgoarele in ena je bila teko opočena v ognju, ki je v sredo uničil farmako poslopje J. T. Hurta v bližini tega mesta.

Anarhija v Rumuniji

Podivljani fašistovski dijaki ubili pet oseb in terorizirali osem mest.

Bunaj, 9. dec. — Rumunija je v stanju anarhije. Ostra cenzura je spet zavila deželo v tamo. Organizacija nacionalističnih dijakov je imela zadnje nedeljo svoje zborovanje v Grosswardelnu na Sedmograškem. Dijaki so pa po končanem kongresu uprizorili take barbarske orgije, kakršnih še ne pomni čisti kraj. Tisoče študentov je planilo po vsem, kar je madžarskega in židovskega. Bil je pravi pogrom. V Grosswardelnu so ubili pet oseb. Med mrtvimi je tudi šestletni deček, ki ga je podivljani dijak zabodel s nožem na ulici, ker mu ni mogel odgovoriti v rumunskem jeziku. Izgredniki so demolirali uradništvi dveh ogrskih listov in ranili vse urednike. Vseh ranjenecv v tem mestu je 75.

Med povratkom v Bukarešto so dijaki, ki so imeli poseben vlak, ponovili izgrede v osemih mestih. Povsod med potjo so napadli Madžare in žide, jih pretepli s palicami, osavali s noži in jim porezali brade. Udri so tudi v neko madžarsko katoliško cerkev in razdejali vse oltarje. V Bihar-Diozegu so napadli drugi vlak in pomatli vse Madžare in žide skozi okna vozov. Nato so udri v neko restavracijo, vrgli ven lastnika in goste in sami pojedli vse jedi in popili pijačo. V par mestih so se tudi vojaki pridružili študentom in razsajali kot uravi divjaki.

Štiri dni so trajali izgredi in pogromi. Rumunska vlada je potlačila vesti o teh bestialnostih. Kakor javljajo iz Bukarešte, je vojaška posadka obkrožila kolodvor, ko je vlak s dijaki došel tja in aretirala vse dijake, ki so morali korakati v vojašnice, ker v jeđah ni bilo prostora zanje. Šeststna dijakov je obtoženih umora in postavljeni bodo pred vojno sodišče.

Medtem pa vodje opozicije v parlamentu zahtevajo, da vlada poda ostavko, ker je pokazala, da ni zmožna držati reda in miru v deželi.

Anglija bo tekmovala z Ameriko v mornarici

Torijška vlada smatra Coolidgevo priporočilo za povečanje flote za izzivanje.

London, 9. dec. — Sir William Joyson-Hicks, minister za domače zadeve, je večer izjavil, da je poročilo predsednika Coolidgea ameriškem kongresu velike važnosti za Veliko Britanijo. Predsednik Coolidge je rekel, da edino Združene države smejo odločevati o velikosti svoje bojne mornarice. To je rekel Joyson-Hicks — mora veljati tudi za Anglijo. "Kar je dobro za Ameriko, mora biti dobro tudi za Veliko Britanijo."

Z drugimi besedami je minister rekel, da je Amerika vrgla rokavico na morje in Velika Britanija je dolžna, da rokavico pobere.

Lindbergh bo letel v Mexiko

City. Washington, D. C. — Mehliški predsednik Calles je povabil slavnega letalca Lindbergha, naj poleti iz Washingtona v Mexiko City in a tem udrdi prijateljsko razmerje med Združenimi državami in Mehiko. Lindbergh je sprejel ponudbo. Kdaj se vrli polet in pod kakimi pogoji, še ni določeno. Razdalja med glavnima mestoma znaša okrog 3000 milj.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$8.00 na pol leta; Chicago in Cincero \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in da ino-
semstvo \$9.00.

Naslov na vso, kar ima stik s tem:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 30-1927) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

HEARSTOVO VEZANJE OTROB SE ŠE VEDNO NADALJUJE.

Kolikor več dokumentov je objavljenih o mehiški zaroti proti Združenim državam, toliko večje je število nevernih Tomažev.

Hearstovo časopisje ima posebno na piki sedanjo mehiško upravo. To časopisje še prinaša tajne dokumente o "strašnih" Callesovih zarotniških kombinacijah proti Združenim državam. Ali kolikor več teh dokumentov je priobčenih, toliko manj vere najdemo med ameriškim ljudstvom, ker so med njimi dokumenti, ki se kregajo sami med sabo ali z zdravo človeško pametjo.

Mehiška vlada je seveda dementirala te dokumente. Samo dementiranje dokumentov seveda še ni dokaz, da ti dokumenti niso resnični, kajti zgodilo se bi se prvič, da so bili eni ali drugi vladi ukradeni dokumenti. Ukraden je bil eden, dva, k večjem zelo majhno število dokumentov, ki so se nanašali na eno stvar. Take dokumente so nato tatovi prodali državi, ki se je interesirala za stvar. Število ukradenih dokumentov, ki jih priobčuje Hearstovo časopisje, je pa tako veliko, da bi po zdravi sodbi morala mehiška vlada hraniti svoje dokumente kar zunaj na prostem, v parku, šumi, ali pa na preriji, da so lahko tatovi hodili ponje, kadar se jim je zdelo, da so z njimi odprli trgovino na debelo. Zdrava človeška pamet pa pravi, da je kaj takega nemogoče.

Med temi dokumenti so tudi taki, ki so naravnost smešni. Tako na pr. dokumenti pripovedujejo, da je Calles imel v načrtu naseliti Japonce v Nikaragvi, da z njimi tvori protiutež proti Američanom. Vsak razumen človek razume, da mehiški predsednik Calles ni tako neumen človek, da z japonskim naseljevanjem ustvari protiutež proti Američanom. Ako bi kaj takega nameraval, bi moral naseliti nekaj milijonov Japoncev v Nikaragvi in Mehiki. Tako naseljevanje ne zahteva le veliko denarja, ampak tudi ne more ostati prikrito ameriški vladi. Ako bi se kaj takega godilo, bi to ameriška vlada že zdavnej izvedela in bi ji ne bilo treba čakati, da Hearstovo časopisje priobči dokumente o takem naseljevanju. Proti takemu naseljevanju bi ameriška vlada vložila odločen protest že zdavnej in govorilo bi se o njem tudi v kongresu Združenih držav.

Sploh je pa blaznost misliti na to, da Japonska lahko ustvari v Nikaragvi vojno oporišče in prepelje tje orožje in municijo, ne da bi kdo njenih potez ne opazil. Za vojno je treba malo več smodnika in razstreliva, kot dva ali pa tri funte, malo več kot tucat starih in nerabnih pušk in kanonov. In take stvari se ne morejo prevažati neopaženo. Ravnotako je neumnost, da so se Japonci naseljevali v Nikaragvi, da preprečijo zgraditev prekopa. S kom ga pa bodo preprečili? S stavko. Tedaj je bolje, da ostanejo na Japonskem, ker ne pridejo v skušnjava, da postanejo stavkokazi in stavkokazijo proti željam svoje lastne japonske vlade. Z nasiljem? S kakšnim? Lahko napravijo z nasiljem neznatno škodo, preprečiti pa gradnjo prekopa ne morejo.

Stvar izgleda, da so dokumenti produkt človeka, kateremu rojijo po njegovih možganih fantastične misli, ali pa človeka, ki misli, da se da ameriška javnost tako potegniti za nos, kot se je dal papež Leon XIII. od Leo Takella, francoskega žida, ki mu je natvezil o framasonih najgorostnejše pravljice, katere je papež sprejel za resnico in o katerih je Taksil na tridentskem zboru dejal, da je papeža z njimi potegnili, da je "zaslužil" milijon frankov. Papež ga je nato v svoji sveti jezi preklel, ves izobraženi svet se je pa še bolj smejal, kot preje, ko je papež mobiliziral cerkev proti framasonom.

Ameriška javnost pa ni rimski papež. Ameriška javnost se ne da potegniti kar takole. Lahko se ima nekaj ljudi ves čas za norca, vse ljudi se lahko vleče zelo kratek čas, vseh ljudi in trajno se pa ne more voditi za nos. To velja tudi o mehiških dokumentih, ki so podobni produktu človeka, ki ima eno kolesce preveč ali pa premalo v glavi.

VESTI IZ NASELBIN

O stavkokaštvu.
Library, Pa. — Kakor drugje po naselbinah, tako je tudi pri nas. Imamo bivšega člana Aloisa Tomažina, ki je hodil po sosednjih slovenskih naselbinah ljudi nagovarjal, da bi šli stavkokaštvu, ker tukajšnji ljudje so pri volji delat, akoravno kompanija pogodbe ne podpisale.

Alois Tomažin je te lažnjive vesti raznašal po sosednjih naselbinah in s tem hotel ustanoviti neke vrste unijo s svojimi par tovariši. Kmalu je videl, da se mu ta nakana ne posreči, tla so mu postala prevročja v Libraryju, in nenadoma jo je pophilal v Cleveland, Ohio, k št. 20, predno je naš tajniki vedel o tem.

Naše društvo št. 172 je na redni seji dne 14. avgusta sklenilo, da br. Tomažina obtoži kršenja pravil, prvič: ker je nagovarjal k stavkokaštvu, drugič: raznašal je lažnjivo vest o dobrih časih.

Obtožnica je bila poslana na br. predsednika in on je na njo sejo dostavil; druga obtožnica je bila poslana br. predsedniku v registrirano pismo. Seja dne 11. novembra je sklenila, da obtožnica ni prava ter so jo poslali nazaj našemu društvu.

Vzrok je, ker so pravila o tej stvari pomanjkljiva ali premalo jasna v členu XLII., točka 4, se omenjeno društvo ni strinjalo z našo obtožnico. Naše društvo št. 172 je na izredni seji sklenilo obtožnico umakniti in dočleniti po objavi v glasilu "Enakopravnost" in "Prosveti", da bodo naši bratje širom Amerike vedeli, kakšen je br. Alois Tomažin.

Da so ti zgornji podatki resnični, za kar je dosti prič, potrjuje društveni odbor a svojimi podpisali in društvenim pečatom.

Torej bratje in sestre širom Amerike, boj na premožnem polju v zapadni Pennsylvaniji, kateri že traja 8 mesecev, ni boj samo za premožanje temveč za vsa ameriško organizirano in neorganizirano delavstvo. Torej kličem, kateri ste na stavki, vztrajajte do zmage in drugi, ki niste prizadeti, pomagajte s obratom, ker pomoč je nujno potrebna v sedanji bedi!

Bratski pozdrav! — Steve R. Ionia, tajnik št. 172 SSPZ.

O domači zabavi.

Barberton, Ohio. — Kljub vsestranskim slabim poročilom od vseh psov od delavskih razmer, ki so tudi tukaj slabe, se včasih malo pozabavamo, da malo pozabimo neljubi položaj.

Prad kratkim smo se nekateri tukajšnji rojaki zbrali na domu mr. in mra. Stopar na Center ulici ob priliki praznovanja njeje novorojenke. Ko sem vstopil v njih hišo, sem videl, da je bilo že precej znancev zbranih pri njih, ki so se dobro zabavali. Zabavni večer je bil 4. dec. Zbranih je bilo veliko rojakov in tudi drugih. Ko sem vstopil med družbo, sem videl, da strežejo vsem prav dobro. Vsakega so prijazno sprejeli in mu odkazali določen prostor ter ga pogostili. Ni manjkalo ne izvrstne piščance, pa tudi ne ukusne jedi. Mr. John Ujčič je pridno donesal kapljico, njegova soproga pa prigrizek.

Kmalu sem spregledal, da je bilo treba v omenjeni družbi malo boljše obnašanje, ker zbrani na zabavi so bili lepega obnašanja, kot bi rekel jugoslovanska delegacija na Bledu. V veseli družbi smo si izmed nas izvolili tudi predsednika Johna Garbarja, kateri je deklamiral pesmi "Oj Slovani, kje so naše meje? Kje je tepla naša kri?"

Se dolgo smo se potem razgovarjali o pomenu te pesmi ter si segli v roke že v pozni uri, ko smo odhajali iz hiše veseli. — Novorojenki želimo obilo sreče in zdravja, mladima staršema pa naše čestitke! — Joseph Ujčič.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Waukegan, Illinois. — Frances Zakovšek. — Obrnite se za naslov na uredništvo Glas Naroda, 82 Cortlandt street, New York, N. Y.

Obisk pri dr. Voronovu

Pariz, koncem oktobra, 1927. Skrivnostna vila globoko v obsežnem parku, ki je ograjen z visoko jekleno ograjo in se posebej zavarovan z bodečo žico. Na mesto pisanih gred in ljubkih cvetličnjakov so tu zeleni travniki, prepleteni z belo posutimi stozami. Namesto bohotnih vrtnic in drugih zalih cvetlic se sklanjajo k tlom veje pritlikavega drevesja, po katerih se lovi stotina naših sorodnikov po Darwinovi teoriji — mladih, dobro rejenih opic. Težka vrata so skrbno zaklenjena. Pozvoniš in odpiral pride sluga, ki bi ga po sivih lasih štel med starce, toda po vitki postavi in avaznem obrazu mu ne bi prisodili več od 30 let. Odpira zelo počasi in šele ko se prepriča, da ima dovoljenje za vstop, ti odpre vrata in jih zopet skrbno zaklene. Ko stopaš po dolgi stazi, ki vodi k vili, se opice plašijo in hite na drevesne krošnje, odkoder gledajo nekam očiščeno za teboj, kakor da bi mislile: Ej, že zopet prihaja nekdo, ki mu bo treba naših žlez. Nato prispel v veliki hodnik in odhod v obsežno belo dvorano, ki ima ob stenah več omaric z aparacijskim orodjem in nekaj miz. V dvorani pravkar zamišljeno sedi mož, ki je bil iznašel sredstvo, da se človeško življenje podaljša, tja do 140. leta.

Tako bi si človek predstavljal obisk pri velikem učenjaku in znanцу profesorja dr. Sergiju Voronovu. Kaj še! Nič od vsega tega. Prosil sem za interview in so me povabili na njegovo stanovanje, v najlepši pariski hotel "Klerodze".

Prijavim se: napotijo me z lifto v drugo nadstropje. Priglasil me je sluga — zamorec v livreji. Vstopim v majhno delavnico. Gospod, ki je sedel za pisalno mizo, vstane in mi stopi naproti. Je to kakih štirideset let stari mož, po obrazu pa je mnogo mlajši nego na slikah. Ponudi mi sedež v udobnem fotelju.

Po običajnih uvodnih besedah sva prešla k predmetu mojega obiska. Dr. Voronov mi je na stavljena vprašanja odvrnil tole:

— Da, jaz sem Rus po rodu, toda že od l. 1895 sem naturaliziran Francoz. Zamisel cepljenja človeških žlez mi je že dolgo hodila po glavi, posebno v letih, ko sem bil zdravnik kraljeve hiše v Egiptu. Ondi sem imel priložnost opazovati razlike med normalnimi ljudmi in evnuhi. Le-ti so se zelo naglo starali in debeleli, že pred 40. letom so kazali vse simptome starcev: molost, topost, neinteres in druge fiziološke lastnosti starcev.

— Kdaj in na kom ste izvršili poizkuse, gospod profesor?

Kakor vse medicinske poizkuse, ki so kolikolič zapleteni, tako sem tudi te izvrševal najprej na živalih in sicer v prvi vrsti na psu. In sem dognal, da se lahko cepe samo žleze sorodnih živali. S človekom sem prvič poizkušal l. 1913. Cepil sem štiri- najstletnega dečka, ki je bil popoln kreten, z žlezo smrtno onesrečenega mladeniča. Uspeh je bil nepričakovan. Deček je dočela izpremeniti svojo telesno in umsko fiziognomijo (doktor mi je pokazal fotografske posnetke. Op. poročevalca). Pozneje sem v Alžiru eksperimentiral z ovcami ondotnih državnih hlevov. Uspeh je bil presenetljiv. Ovni, pa tudi jagnjeta cepljenih ovnov dajejo 30% več volne nego ostale ovce.

— Ali bi mi, gospod profesor, lahko navedli nekoliko uspešnih operacij starejših možkih?

— Prav rad. Tukaj-le imate fotografske posnetke in podatke. Evo štirih zdravnikov, izmed katerih je najstarejši star 84 let. Dva Angleža, en Španec, le-ta pa Francoz. Vsi priznani učenjaki, žal, da ne morem zaradi diskretnosti povedati njihovih imen. Nemara vam povem tudi kako ime; so posamezni pacienti, ki dovoljujejo, da se njih imena objavijo v znanstvene namene.

Pokazal mi je fotografije pacientov pred cepljenjem, tri tedne po operaciji in potem nekaj mesecev pozneje, od vsakega po 5 do 10 posnetkov. Dvajset slu-

šajev mi je razložil nekoliko podrobneje. Zanimivo je, da so vsi občutili telesno pomlajenje že dva — tri tedne po operaciji, kmalu nato pa tudi očiten napredek duševnih sposobnosti.

Na vprašanje, kdaj je znanstveno objavljen avojo idejo cepljenja človeških žlez in kako so jo sprejeli znanstveni krogi, je dr. Voronov odvrnil:

— Na 28. medicinskem kongresu sem prvič razložil rezultat pomlajevanja živali. Tri leta pozneje — 5. oktobra 1922 — sem napovedal predavanje o mojih uspehih z ljudmi, toda predsednik kongresa, g. Hartmann, mi ni dal besede, ker se je protivila skupina oficijelnih učenjakov, ki se jim je zdelo, da moja raziskavanja niso resna. Ti možje so se dali vplivati od ulice in skupne tiaka, ki je brila norce iz mojih znanstvenih izsledkov. Vzlic temu sem vztrajal in napovedal predavanje v laboratoriju za eksperimentalno duševstvo, kjer sem mimo filma pokazal tudi živ primer uspešnega pomlajenja: sira Arthura Evelynna Liardeta. Navzočih je bilo lepe število francoskih in inozemskih zdravnikov, vendar se žal nobeden ni odzval mojemu vabilu, da prisostvuje operaciji na moji kliniki. Nadaljeval sem začeto delo in po stotini uspehov so službeni krogi opustili nekatere svoje predsodke.

— Gospod profesor, ali ima Vaš sistem pomlajevanja kaj skupnega s sistemom dr. Stelnacha?

— Lahko bi dejal, da nima nič, zakaj moj dunajski tovariš izpreminja žleze, med tem ko jih jaz cepim. Rezultati so vrlo različni, vendar bi bilo treba o tem podrobneje govoriti, da bi si bili na jasnem.

— Ali še kateri zdravniki — kirurgi — uporabljajo Vašo metodo?

— Kolikor mi je znano, deluje po mojem sistemu okrog 200 kirurgov v Franciji in v inozemstvu. Vsi so z menoj v zvezi. Moj brat in nekaj kirurgov deluje na moji kliniki v Nevillu pri Parizu.

— Ali vam je znan uspeh operacije, ki jo je izvršil neki ruski zdravnik v Zaječarju, ki je bil prenesel žleze na smrt obsojenega za svojega prijatelja?

— Ne, ta slučaj mi ni znan.

— Ali imate kaj sotrudnikov med jugoslovanskimi zdravniki?

— Doslej se še nihče izmed vaših naravnost pri meni zanimal za to zadevo.

— Med vsemi svojimi eksperimenti in prakso imam najmanj opraviti z ženskami. Vendar — če vas zanima — tu-le imate nekaj fotografij. Uspeh je bil enak uspehu pri moških, vendar je operacija nekoliko bolj komplicirana.

— Ali imate kaj mladih opic in kje jih redite?

— Pravkar imam 110 glav, deloma samcev, deloma samic; pred nekaj dnevi smo dobili tudi tri mladiče. Vsi so na francoskem jugu, v Montoni, kjer jim podnebje vrlo prija.

Na druga vprašanja je dr. Voronov prijazno odvrnil, da bi bilo treba daljših pojasnjenj, in ker se pri nas o tem ni govorilo oziroma pisalo, me je povabil, da naj pridem v njegovo kliniko:

— Jutri odpotujem v Alžir k opazovanjem, ki jih bo izvrševala mednarodna medicinska delegacija v državnih hlevih, kjer sem cepil živali. Dotlej obiščete kliniko, delajte in opazujte nekaj dni. Moji pomočniki vam bodo dali na razpolago arhiv mojih znanstvenih izsledkov. Lahko boste prisostvovali tudi zanimivim poizkusom. Ko se vrnem, sem vam zopet na razpolago za vsa pojasnila.

Profesor je vstal v znamenje, da je najin današnji razgovor končan.

Dokler se ne bom globlje in podrobneje seznanil s slovečo "skrivnostjo Voronova", ki jo kanim opisati podrobno in obširno, dotlej naj se čitatelji zadovolje s zgornjimi izjavami velikega učenjaka — Slovana, čigar zasluge bodo lahko pravilno ocenili šele pozni znanec.

Julius Škrlj.

Volitve v Celju — uspeh za socialiste

(Izvirno.)

Celje, 20. novembra.

Pri današnjih občinskih volitvah so dobili socialisti 313 glasov, Slovenaka, ljudska stranka (klerikalci) 487 glasov, Samostojno demokratična stranka (liberalci) 279 glasov, Narodno radikalna stranka 68 glasov, Nemci 163 glasov in bernotovi socialisti 88 glasov. V občinskem svetu bo torej sodelo osem socialistov, 13 klerikalcev, 5 liberalcev, dva radikalci, 4 Nemci in en bernotov socialistni demokrat.

Poročali smo že, da je v Sloveniji opaziti v letošnjem letu zelo veliko uspehov, ki dokazujejo, da se tudi politične razmere kolikor toliko normalizirajo in da počasi sicer zmaga med delovnim ljudstvom v Sloveniji prava socialistična misel, ki pod svojim rdečim praporom zbira borce za svoje ideje. Ko so se pred meseci vršile volitve v narodno skupščino, ko je tedaj slovenski delavski razred poslal v beograjski parlament svojega zastopnika, edinega delavkega poslanca v tem parlamentu, se je že videlo, da se v delavskem gibanju Slovenije vrše razveseljivi preukreti. Niso to preukreti na "desno, ali na levo," kot ta govore nekateri, ki jim je v navadi pretvarjanje resnice, nego to gibanje delovnega ljudstva Slovenije, pomeni usmerjanje svojih političnih moči, ki jih ima delavski razred v Sloveniji še neizrabljene, v boj za pozitivnejša pota.

To novo gibanje je realnejše, sigurnejše. S sistematično in vzorno organizacijo, z neutrudljivo propagando, s socialistično taktiko, more delavski razred v Sloveniji upati na uspehe, kajti prišel je že tisti tako težko pričakovani čas, ko se mora ljudstvo končno naveličiti slepomišljenj, ki jih uganjajo meščanske stranke z delavci in s kmeti, ko bosta jugoslovanski kmet in delavec umela, da je njuna rešitev, ako sodelujeta v socialističnem gibanju in v slozni vzajemni zvezi nastopita proti izkoriščevalski politiki meščanskega razreda jugoslovanskih narodov.

Socialistična smer je prava. To delavci vedo. In zato se tudi zbirajo pod okriljem socialistične stranke. Delavstvo spoznava, da je prišel čas, ko pomeni vsaka cepitev delavskih sil samo reakcijo in pomnožen napad buržuazije na delavski razred. Tega pa morata delavec in kmet odbiti. Za nju je samo taka rešitev pravilna. Vse druge rešitve so napačne in v kapitalistični družbi tudi nesmiselne. S.

IZ PRIMORJA

Odpuščanje slovenskih železničarjev. Odpuščen je bil te dni železniški telegrafist Gombač, ki je do pred kratkim služil v Podbrdu. Na to je bil premeščen v stare pokrajine, kjer ga je zadel odpuš iz službe, češ, da je slovenskega mišljenja. Neki premikač iz tržaške okolice je bil premeščen v Genovo. Pred več meseci je bil suspendiran od službe. Sedaj pa je prejel od pristojne višje oblasti odlok, ki pravi, da se ni držal priase, ker je izjavil, da pripada od l. 1917. telovadnemu društvu Sokol, od l. 1914. Družbi sv. Mohorja in od l. 1913. Slovenski šolski družbi in ker ni hotel izstopiti iz teh društev, čeprav je bil opozorjen, da so to tajna društva, katerih delovanje je bilo v nasprotju s smislom navedenega zakona. Pripominjamo, da društvo Sokol že več let ne samo da ne deluje, marveč sploh ne obstoja, in da so morala tudi telovadna društva ukinuti vsako delovanje, dokler niso bila pred kratkim sploh razpuščena. Koliko je nevarno šolsko društvo, ki vzdržuje šolo v Tratu, katero pohaja več nego tisoč otrok, naj čitatelj sam presodi.

Z železniškega mosta na Reki se je vrgel pod vlak 42letni delavec Lovro Hribar, doma iz Ljubljane. Menda ga je gnala v smrt neozdravljiva bolezen.

OPAZOVANJA

Tudi v zakotju se dani.

Z veseljem beležim dober pojav v naši stari domovini. Racionalizem je stopil tudi na slovenska tla in si osvaja svoj teren. Oglašil se je slovenski znanstvenik in odprto povedal, da je treba tudi v slovenskem zakotju podreti stare planke verakih ozirov in predsodkov, če se hočejo Slovenci modernizirati. Prava veda, ki vedno bolj prodira na vse strani, ne pozna nobenih religij in gre preko vseh skolastičnih sanjarij, ki so bile v srednjem veku krona vsega reanle.

Ferdo Seidl, prirodoslovni učenjak, je v knjižici "Modernizacija" pojasnil, da znanost na Slovenskem ne bo nobena znanost, če se predstavniki vede, oziroma delavci na polju vede, ne pridružio znanstvenemu napredku v Angliji, Franciji, Nemčiji in Ameriki ter odprto sprejmejo nov znanstveni nazor, ki izključuje vsako izvenprirodno spekuliranje. Ferdo Seidl je znan po svojem obširnem delu o geološki formaciji Kamniških in Savinjskih Alp, ki je ena prvih večjih slovenskih znanstvenih knjig, katera je pisana v duhu moderne vede.

Seveda so takoj padli po njem — klerikalni "učenjaki" z očitki, da taji "čudeže" itd., na kar jim je Seidl krepko odgovoril. Baš v tem svojem odgovoru je Seidl potrdil še dolgo naglašano ugotovitev, da pošten in odkriti znanstvenik, izobraženec in razumen ni more storiti drugega kot zavreči vsako vero f "čudeže" in cerkvene dogme, če noče biti hinavec. "Čudeži so nedostopni človeški pameti," piše Seidl, kar je resnica.

Čas je, da se slovenski izobraženci, posebno pa znanstveniki — katerih itak ni dosti — v stari domovini opogumijo in povedo javno to, kar v srcu že davno čutijo, da namreč dvema gospodarjema — vedi in veri — se ne da služiti. Žalostno in obenem smešno je, kar delajo še danes nekateri vsčaki, ki drobe ravnice mrvice znanosti slovenskemu ljudstvu. Najnovejši dokaz temu je knjižica, ki mi je te dni prišla v roke. Knjižica z naslovom "Zgodovina domačih živali in pitomih rastlin", izdala Goriška Matica — je vseskozi dobro delce, kar se predmeta tiče, toda na koncu je totalen "flop". Avtor zaključuje svoj znanstveni spis s sledečimi hipokritskimi besedami: "Gledali smo veliko sliko ter zasledovali pot, po katerem vodi boj za Previdnost človeštva..."

Kakor da bi človek napisal pismo z lepimi besedami, z lepo pisavo in na lepem papirju, potem pa bi ga z blatom zapečatil!

Res je čas, da se je oglašil Seidl in se oglašajo drugi. Slovenci smo v splošnem itak vedno petdeset let za ostalimi kultur ním svetom. Dočim danes v Angliji in Ameriki že škofje (seveda ne katoliški) priznava jo evolucijo človeka in se smejejo pravilici o Adamovem reburu in tisti kači, je normalno, da se istočasno postavijo na enako stališče vsaj vodilni slovenski učenjaki ter osvobodijo vedo v svojih krogih najsrmatnejšega hlapčevstva.

Darrow odšel v Cincinnati, da priča v obravnavi glede Remusa.

Chicago. — Clarence Darrow je v družbi več drugih cikahkih odvetnikov v sredo zvečer odpotoval v Cincinnati, O. da nastopi kot priča o karakterju George Remusa, ki je na zaslišanju radi umora svoje žene.

Amerikanci zapravili \$80,000,000 v Ontario.

Toronto, Ont., 9. dec. — Vladna statistika province Ontario pove, da so ameriški turisti v l. 1927 pustili nad \$80,000,000 v deželi. Večji del te vsote je bil izdan za alkoholne pijače.

Sin ustrelil očeta, ker je napadel mater.

Camden, N. J., 9. dec. — 14-letni Joseph Cuccinotta je ustrelil v četrtek svojega očeta, ker je ta pretepal svojo ženo in dečkovo mater.

Vesti iz Jugoslavije

KMETJSKI KONGRES V BEOGRADU.

(Izvirno.)

Kakor hitro so se pričeli v Jugoslaviji boljši časi v gospodarstvu in političnem oziru, je priložnost gibanje za dvig kmetstva, ki je bilo dosedaj še najbolj zanemarjeno. Počasi so se merodajni činitelji spoznavali, da je treba čim prej urediti agrarno-kmetijsko vprašanje in dati jugoslovanskemu kmetu onih sredstev, ki so potrebni za uspešen razvoj.

Priznati je treba, da so se ne samo rodoljubi v tem oziru redovito vrgli na delo za dvig čim večjega blagostanja kmetijem, temveč tudi tisti, ki so bili doli na tleh kongres kmetijskih in gospodarskih strokovnjakov ter kmetijskih strokovnjakov gospodarstva iz vse države. Sklic tega kongresa je bilo Srpsko privedno društvo. Za to je tudi ta kongres namenjen predvsem vprašanju ozdravljenja kmetijske krize in pa vprašanju reform, ki so momentano v ministarstvu za kmetijstvo in v voje v Beogradu.

Na poročili, ki so jih na tem kongresu podali nekateri strokovnjaki, je razvidno, kako silno malo je bilo do sedaj upravljeno kmetijsko gospodarstvo, silno malo se je tudi brigalo Beogradska vlada za dvig in procvit kmetijstva v Jugoslaviji. Jasno je, da bi ob takem razmerah ne bilo nič čudnega, če bi se celokupno kmetijstvo nahajalo v težki krizi.

Zakaj je prišlo sploh do krize kmetijstva v Jugoslaviji, ni težko odgovoriti, kajti kdor le malo pozna ekonomske ali politične razmere v Jugoslaviji, mora vedeti, da so razvili razmere pa to bodisi v industriji, kmetijstvu, državnih upravi, kjer koli, je posledica neurejenega gospodarstva in ker ni zmogljivi upravljanja tega gospodarstva tisti odgovorni ljudje, ki so sedeli do sedaj na vladi, pa so se razumeli samo na svojo politiko.

Malokdo se je sploh zavedal, da leži gospodarska moč naše države predvsem in povdariti nam se enkrat, pred vsem v kmetijstvu, kajti kmetijstvo v Jugoslaviji je temelj, na katerem se naslanjajo vse gospodarske panoge. Ako postane jugoslovanski kmet reven in siromašen, tedaj pomeni, da po naše revna in siromašna tudi država. Če bi se kmetijstvu posvečalo več pažnje, tedaj bi ne le take razmere, kot so danes, za dokaz, kako malo pažnje posvečajo gospodje v Beogradu naše kmetijstvo, se posebno v kmetijskem solstvu. V Jugoslaviji odpade ena kmetijska sola na 476.300 prebivalcev, čim odpade v industrijski Beliji ena kmetijska sola na 2.500 prebivalcev, v Kanadi na 1.800 prebivalcev in na Japonskem 743 prebivalcev. Da je solstvo res tako nizko stopnji dokazuje tudi veliko kmetijskih strokovnjakov v Jugoslaviji. V državi s približno 13 milijoni prebivalcev je samo okoli sedem sto kmetijskih strokovnjakov z nižjo in višjo solsko izobrazbo. To je gotovo premajhno število za trinaest milijonsko kmetijsko državo.

Kongres se strinja s predpostavko, da je treba jugoslovanskemu kmetu strokovno izobraziti, kajti le na ta način je mogoče, da bo kmet dosegel svoj materialni minimum, kar se do danes žalost ni godilo. Kmet je treba vcepiti voljo do izboljšanja, ustanoviti mu kmetijsko šolo, selekcijske postaje, žirije, kmetijske postaje. Širiti pa se mora tudi mora propagandna dela za uporabljenjem modernih naprav za širjenje kmetijskega zadržanja in v državi.

Kongres je nato sprejel naslednjo resolucijo, ki je za kmetijski razvoj jugoslovanske države zelo važnega pomena. Pred vsem zahteva kongres v resoluciji, da se v državnem proračunu nadalje unesejo postavke za vzdrževanje in upravljanje sta-

rih in ustanavljanje novih kmetijskih šol, ker danes še ni časa, da se prenesejo šole na posamezne samoupravne oblasti, katerih organizacija še ni v dovoljni meri izvedena.

2. da se v proračunu zagotovijo sredstva za najmanj deset odsto obstojećih večjih razsadnic (trtnih in sadnih), ki so dosedaj zalagale po več oblasti;

3. da se državnih vzorna posestva ne odstopijo oblastim samoupravam, temveč, da se izpremenijo v postaje za selekcijsko semen in kulturnih rastlin ter v zavode za odgajanje plemenjske živine.

4. da se izdatki za vse kmetijske organe v narodu še nadalje zadržijo v proračunu in da se njih število poveča.

5. da se kmetijstvu, ki predstavlja temelj našega gospodarstva, posveča znatno večja pažnja.

6. da daje država večja materialna sredstva vsem kmetijskim ustanovam, ki delujejo za širjenje kmetijske znanosti med narodom in

7. da se čim prej reorganizira kmetijska služba, počeni od ministrstva do najmanjše jedinice v cilju čim večjega sodelovanja z narodom. Prenos kmetijske službe na oblasti pa naj se izvrši še le pozneje.

To so sklepi kongresa v Beogradu. Ako se izvedejo, bodo zasijali jugoslovanskemu kmetijstvu boljši časi.

Belgrad, 21. nov. — "Make-donstvujoči" ne dajo miru. Zopet so izvršili 19. nov. zvečer nov atentat na progi Skoplje-Kumanovo. Bolgarski peklenjski stroj je eksplodiral pod tovarnim vlakom. K sreči ni na pravil velike škode. — Splošno se obsoja Mussolinijevo Italijo, ki vzdržuje elemente nemira na Balkanu.

Ljubljana, 21. nov. — Doslej nismo imeli v ponedeljskih zjutraj nobenega lista. Demokrat je so pa začeli z današnjim dnevom izdajati "Ponedeljek", ki bo izhajal vsak ponedeljek zjutraj. Klerikalci se silno jeze, ker so sami namerovali izdajati tak "ponedeljek". Demokratje zelo jačajo svoj tisk. Njih upliv na javnost se pri volitvah tudi pokaže.

— Mladina je pa začela izdajati revijo "Tank", ki je prinesla novost, da ni nobenih velikih črk. Vsebinsko malo obeta.

— Pred Božičem začne zopet izhajati socialistična revija "Pod lipo" v Ljubljani. Tiskala se bo v tiskarni pri Blazniku.

— "Vodnikova družba", ki so jo demokratje ustanovili proti oni "sv. Mohorja" je izdala za l. 1928 štiri lepe knjige: Vodnikovo pratio, ki je zelo raznovrstna, eno knjigo za mladino, eno za dijake in en roman. Clanarja je le 20 dinarjev na leto.

Smrtna kosa. V mariborski splošni bolnici je umrl Albin Eržen, poslovodja Konzumnega društva. Umrl je bil že od leta 120. uslužben v mariborskem Konzumnem društvu in letos nekaj časa tudi v Črni.

Proslava 50letnice pesnika Otona Zupaniča. Slovenska kulturna javnost pripravlja splošno narodno praznovanje 50letnice pesnika Otona Zupaniča. V ta namen se je ustanovil reprezentacijski in akcijski odbor v Ljubljani.

Fant, ki je postal ženska. V vasi Boru, srez Rogatica v Bosni, živi hermafrodit Avdo Pleho, musliman, star 23 let. Zadržano leta se je vedno bolj razvijal v žensko in te dni se je preobrazil v žensko ter po muslimanski šegi zakril obraz. Oče je izprva zmešalo, kmalu pa se je prepričal, da je Avdo zares že popolna ženska. Fant, ki je sedaj punca, se ne sme nikjer pojaviti marveč tiči v harem in opravlja domača dela. Njegova metamorfoza je tudi že uradno ugotovljena. Babjevrni ljudje so seveda prepričani, da pridejo ne sreče, ker gre vse narobe.

NAKOCITE SI KNJIGO "AMERIKANSKI SLOVENCI"

Ali je res, da je razmeroma več zločincev med tujerodci?

II.

Dostikrat se sliši očitke, da priseljenici izvršujejo neprimer-no mnogo težkih zločinov, kot so vrom, rop, posiljenje in umor. Čisto prav je, da se omeji razpravljanje na te težke zločine. Ali tudi to ne izpreminja splošnega zaključka. Ako primerjamo število takih težkih zločinov s številom vseh odraslih ljudi moškega spola v skupini domorodcev oziroma tujerodcev v istem mestu, najdemo, da priseljenici stojijo pod tukaj rojenimi belokožci glede razmerja hudodelstev (felonies) kolikor prestopkov (misdemeanors), in še nekoliko nižje glede hudodelstev samih nego glede prestopkov. Na primer, v Chicagu je bilo l. 1920, v mestnih sodiščih obsojenih radi hudodelstev (v razmerju k odraslemu moškemu prebivalstvu ene in druge skupine) le 47 tujerodcev za vsakih 100 domorodcev, dočim radi prestopkov je znašalo razmerje tujerodcev 62 odst.

Na drugi strani se večkrat trdi da karkoli naj se rdeče o priseljenic samih, vendarle je res, da druga generacija priseljencev izvršuje več zločinov kot Amerikanci starejšega plemena. Iz statistik l. 1923 ni dobili nikakih podatkov o tem vprašanju. Statistike za l. 1910 pa pokazujejo, da razmerje zapornih kazni v starejši ameriški skupini je manjše kot v drugi generaciji priseljencev, namreč da je med starejšimi Amerikanci le za dve tretjini toliko kriminalnosti kot med tukaj rojenimi otroci priseljenec. Nadalje je iz teh podatkov razvidno, da število obsojencev radi mladinskih zločinov v primeru s prebivalstvom, starim 10 do 17 let, znaša 153 za tukaj rojene otroke tujerodnih ali mešanih staršev (t. j. za drugo generacijo) nasproti vsakim 100 za otroke tukaj rojenih Amerikancev. Podatki od l. 1910 nadalje pokazujejo, da razmerje kriminalnosti v starostni skupini 20—24 let je popolnoma enako za drugo generacijo in za starejšo Amerikance, ali mnogo večje za drugo generacijo v starosti 10—14 let in v skupini čez 45 let.

Zdi se mi — trdi prof. Sutherland — da za temi razlikami tičijo bolj gospodarski razlogi kot kriminalnost, ali stvar ni povsem jasna. Statistike za v splošnem potrjujejo vobče razširjeno mnenje, da je druga generacija razmeroma bolj kriminalna kot Amerikanci starejšega plemena ali kot priseljenici sami. Ob enem pa iste statistike pokazujejo, da imajo priseljeni otroci skoraj dvakrat (176 odst.) tako visoko razmerje mladinskega zločina kot druga generacija. Podatki iz nekaterih zapadnih držav na drugi strani se ne ujemajo s splošnim mnenjem. V Iowi je bila kriminalnost v drugi generaciji le 81 odst. od one med starejšimi Amerikanci in v Minnesoti le 47 odst.

Ako vpoštevamo vse pregreške ali zločine (crimes) skupaj, najdemo, da Fini imajo razmeroma največ obsojencev. Za njimi sledijo po redu Mehikanci, Irce, Avstrijci, Grki, Norvežani, Poljaki, Rusi in Madjari. Vsi ti stojijo nad povprečnim razmerjem kriminalnosti za vso tujerodce skupaj. To seveda nikakor ne potrjuje popularnega mnenja o večji kriminalnosti vzhodnih in jugovzhodnih Evropejcev. Ali ti podatki vključujejo vse pregreške, izmed njih tudi obsojence radi pijanstva, kršitev prohibicijskega zakona in nerednega obnašanja (disorderly conduct). Zato ti podatki delajo morda krivico posameznim skupinam. Fini na pr. ki izkazujejo razmeroma največ obsojencev izmed vseh tujerodnih skupin, so v 85 izmed vsakih sto slučajev obsojeni radi pijanstva, kršitev prohibicijskega zakona in nerednega obnašanja. Za Irce velja ravno isto. Njim nasproti stojijo Grki, ki imajo le 3 odst. svojih obsojencev radi teh treh pregreškov, in Italijani le 43 odst.

Ako pa vpoštevamo le težke zločine, dobimo nekoliko drugačno zaporedno listo narodnosti. Skupine s najvišjim razmerjem obsojencev v državne jetnišnice in v poboljševalnice, ki odgovarjajo precej natančno skupinam z najvišjim razmerjem obsojencev radi hudodelstev, so po redu: Mehikanci, Jugoslovanci, Grki, Italijani, Rumunci, angleški Kanadci in Avstrijci. Splošno štetje Mehikancev in Jugoslovancev pa — poudarja prof. Sutherland — ni povsem natančno in njihov položaj v tem redu je zato dvomljiv. (Is te trditve je razvidno, kako skrbno je ta izborni sociolog proučil to vprašanje, kajti znano je, da so statistike o Jugoslovanih v Ameriki iz raznih razlogov jako nezanesljive. Bodi mu hvala za njegovo tolažilno opombo). Tudi v zgornjem seznamu ni razvidno nikako znatno prevranje vzhodnih in jugovzhodnih Evropejcev. Ako ne vpoštevamo Mehikancev, najdemo, da so Italijani stali na prvem mestu glede treh izmed četvorice najtežjih zločinov, da so pa Grki l. 1923 zavzeli prvo mesto za tri izmed četvorice, dočim so Italijani padli na tretje oziroma četrto mesto. Značilno je pa, da stojijo Škoti malone na vrhu, kar se tiče vroma in roba.

(Konec prihodnjik.)

Umoril je ženo na njeno prošnjo.

Eureka, Kane. — Čuden slučaj se obravnava pred tukajšnjim sodiščem. Ivan M. Hart, obtožen umora svoje mlade žene, je izpovedal, da ga je žena prosila, naj jo ubije radi tega, ker noče biti mati. Zagrozila mu je, da izvrši najzamernejši samomor, ako je on ne umrti. Toliko časa ga je priganjala k dejanju, da je trenutno izgubil pamet in ji z nožem prerezal vrat.

Legija bo glasovala o suhi.

New York. — Ameriška legija odloči a splošnim glasovanjem svojih članov, če odobrava prohibicijo ali je proti. Glasovanje prične 15. decembra in se zaključuje 15. maja 1928.

V cerkvi umrla.

Menasha, Wis., 9. dec. — Mary Dougherty, stara 65 let, je padla v četrtki v cerkvi mrtva na tla. Za vzrok nenadne smrti se navaja srčna napaka.

ZENA UBILA MOŽA.

Zbila ga je na tla s kladivom, ker ji je branil posetiti neko družbo.

Cleveland, O., 9. dec. — Velma Van West, stara 21 let, je pred šerifom Edward Rasmusenom priznala, da je umorila svojega moža Edward Westa, ker ji je branil posetiti neko družbo, kamor je bila povabljena.

Velma je pri izpraševanju povedala, da je v prepričanju pograbila kladivo in a vso močjo udarila moža po glavi. Potem je pograbila nogo od mize in udarila po njem, da je bil že mrtav od prvega udarca. Nato mu je zvezala roke in noge na način, da bi izgledalo kot da se je izvršil roparski napad. Po umoru se je preoblekla in odšla v družbo, kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo.

Ko je bila pozvana na zaslišanje pred šerifa, je sprva vse tajila, da ne ve ničesar o morilcu, končno je pa dogodek hladnokrvno opisala, kakor se je izvršil.

Najden mrtve v "džungli."

Chicago. — Nek neznan moški, star okrog 40 let, je bil najden mrtve v aredu popoldne v tako imenovanem "džunglu," kake pol milje južno od Morton Grova. Njegova obleka in truplo je bilo močno obisano.

Štirje ubili na križišču.

Spring Lake, N. J., 9. dec. — Štiri osebe so bile v aredu svesče ubite, ko je vlak Pennsylvanianske železnice sdel v njih avtomobil na nekem križišču blizu tega mesta.

Perfekten Anglec.

Ravnatelj: Zaposlili ste za službo. Do — you speak English?

Prosilec: Kaj pravite?

Ravnatelj: Pravim, do you speak English?

Prosilec: Molči.

Ravnatelj: Vprašam, če govorite angleško?

Prosilec: Seveda, perfektno!

Oče: "Ne vem kaj je s mojo žepno uro, najbrže jo bom moral dati očistiti."

Sinko: "Ni potreba, oče, je popolnoma čista. Včeraj sem jo na koritu spral."

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jedinica

Iskrsen, 17. Junija 1927
v dr. v. Mladici

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:
Predsednik-Vincent Calkar; podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Hlas Novak; tajnik izobisknega oddelka Lovrene Grodick; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila John Zavrtnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni adzavnik Dr. F. J. Kern, 685 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODESEK:
Frank Komrak, predsednik, 906 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alech, 2134 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupanič, 2527 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODESEK:
John Gorick, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trifol, Box 23, Strabane, Pa.; Tony Shragel, R. F. D. No. 1, Johnstown City, Ill.; Frank Podhaj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Sular, Box 104, Groves, Kan.

BOLNIŠKI ODESEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Lovrene Grodick, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VERODNO OKROŽJE: Joseph Zorho, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1185 E. 19th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Balch, R. F. D. 8, Box 55, Pittsburg, Kan.; Japanski: Frank Kline, Box 524, Chisholm, Minn.; so svet. sop. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:
Frank Kajo, predsednik, 2629 W. 24th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvedek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraat, 155 So. Pieren St., Milwaukee, Wis.

Zdržišveni odbor:
Frank Vidmar, predsednik, 2645 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olin, 2436 So. Chilton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshal, 2555 So. Broadway, Denver, Colo.

POSRE: Korespondence s glavnimi odborimi, ki dolajo v glavnem uredni, so vrli tabele:

VSE PISMA: ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVIJO: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE PORILJATVE IN STVARI: ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednake vrste se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI: se pošiljajo na tajništvo: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prišleke glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Kajo, predsedniku nadpornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prišlivi na gl. poslovalni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglasni, naročilna in sploh vsi, kar je v zvezi s glasilom Jedinica, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Due darili za nova naročnika

Kdo se prične v našem glasilu, prejme dve darili: eno je darilo, ki ga prejme vsi naši naročniki, ki se pričnejo v našem glasilu, in drugo je darilo, ki ga prejme vsi naši naročniki, ki se pričnejo v našem glasilu.

avtomatični vrtiljak

s kopir stalin makina S. N. P. J.

Chesterfield-kadilci ne menjajo s solncem!

toda pazite kako drugi kadilci menjajo za Chesterfield!

